

**ผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนที่มีต่อผลการดำเนินงานของ
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**
**The Impact of Sustainability Disclosure on Performance of the Listed
Companies on the Stock Exchange of Thailand**

สมบูรณ์ สารพัด^{1*}
Somboon Saraphat¹

Corresponding author email: somboon.sar@ku.th

(Received: October 30, 2022 Revised: December 13, 2022 Accepted: December 14, 2022)

บทคัดย่อ

แนวปฏิบัติทางธุรกิจเพื่อความยั่งยืนคือเป้าหมายสูงสุดอย่างหนึ่งของหน่วยงานธุรกิจ กิจกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ปกติจะต้องรายงานผลการดำเนินงานเช่นเดียวกันกับฐานะการเงินของกิจการ เพื่อที่จะสื่อสารความพยายามไปยังผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ รวมถึงการรายงานเกี่ยวกับผลการดำเนินงานความยั่งยืน ผ่านรายงานประจำปี หรือรายงานความยั่งยืน การรายงานความยั่งยืนเป็นการเปิดเผยข้อมูลภาคสมัครใจ ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงต้องการตรวจสอบเบื้องต้นเกี่ยวกับผลกระทบของการเปิดเผยความยั่งยืนกับผลประกอบการของกิจการ ได้แก่ ยอดขาย อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น เก็บข้อมูลจากรายงานประจำปีและรายงานความยั่งยืนจาก 716 กิจการ ยกเว้นกลุ่มการเงิน ธนาคาร ประกันภัย กองทุนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วง 3 ปี ระหว่างปี 2560-2562 ใช้การวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ เพื่อทดสอบสมมติฐานที่กำหนดไว้ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน โดยเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อมมีผลกระทบเชิงบวกต่อยอดขาย อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น งานวิจัยนี้อนุมานได้ว่าการรายงานความยั่งยืนเพิ่มขึ้นทำให้ผลการดำเนินงานดีขึ้นได้ สามารถยืนยันความสำคัญของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนในฐานะที่เป็นวิธีการสื่อสารระหว่างกิจการและผู้มีส่วนได้เสีย สอดคล้องกับทฤษฎีขอบธรรมและทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย

คำสำคัญ: การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน, ความสามารถในการทำกำไร, ผลการดำเนินงานด้านการเงิน

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Assistant Professor, Ph.D., Department of Accounting, Faculty of Management Sciences, Kasetsart University

ABSTRACT

Sustainable business practices are one of ultimate goals of the business entities. Listed firms are usually required to report their firm performance as well as financial position in order to communicate firm endeavors to a wide range of stakeholders, including reporting of sustainability performance through annual report or a sustainability report. Reporting of sustainability is voluntary disclosure; consequently, this research is primarily concerned with examining the impact of sustainability disclosure and firm performance including sales, gross margin, net profit margin, return on asset and return on equity. Data was extracted from annual reports and sustainability reports of 716 firms excluding finance, banking, insurance and mutual funds companies on the Stock Exchange of Thailand for a period of three years from 2017 to 2019. A multi-regression analysis was used to test proposed hypotheses. Results indicate that there is a positive impact between sustainability disclosure—especially environmental issue, sales, gross margin ratio, net profit margin ratio, return on assets and return on equity. This implies that an increase in sustainability reporting results in heightened financial performance, confirming the importance of sustainability disclosure as a means of communication between firms and stakeholders which is consistent with Legitimacy Theory and Stakeholder Theory.

Keywords: Disclosure of Sustainability, Profitability, Financial Performance

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความยั่งยืนเป็นประเด็นสำคัญสำหรับกิจการในปัจจุบัน World Business Council for Sustainable Development (2002) ระบุว่าความยั่งยืนของกิจการ คือ พันธกิจของธุรกิจในการก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงเศรษฐกิจที่ยั่งยืน การทำงานร่วมกับพนักงาน ครอบครัว ชุมชนในท้องถิ่น และสังคมโดยรวม เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิต กิจการควรมีความรับผิดชอบต่อและเปิดเผยผลกระทบเกี่ยวกับการดำเนินงานที่มีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม แนวคิดการรายงานความยั่งยืนจึงเป็นประเด็นที่สำคัญ การรายงานความยั่งยืนคือวิธีปฏิบัติซึ่งเกี่ยวข้องกับการวัดมูลค่า การเปิดเผย และการมีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอกเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกิจการเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (GRI- Sustainability Reporting Guideline, 2011) Leibs (2007) ระบุว่า การรายงานความยั่งยืนคือวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการรายงานสารสนเทศเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม สังคม ความเป็นอยู่ และโอกาสของกิจการ การเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส ถูกต้อง รวดเร็ว และครบถ้วน ถือเป็นหัวใจสำคัญของบริษัทจดทะเบียน เนื่องจากเป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นแก่ผู้ลงทุน ผู้มีส่วนได้เสีย และตลาดทุนโดยรวม ปัจจุบันผู้ลงทุนเผชิญกับความผันผวนหลายปัจจัย นอกจากด้านเศรษฐกิจแล้ว การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสิ่งแวดล้อมนำไปสู่โอกาสและความเสี่ยงที่มีผลต่อความอยู่รอดและการเติบโตของธุรกิจในระยะยาว ดังนั้นการนำเสนอและเปิดเผยข้อมูลทางการเงินเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอสำหรับผู้ลงทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจึงมุ่งพัฒนาบริษัทจดทะเบียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการและลดความเสี่ยงให้ธุรกิจที่อาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลง

ทางสังคมและสิ่งแวดล้อม รวมถึงสนับสนุนให้มีการประเมินและวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านความยั่งยืน
อย่างเป็นระบบ รวมถึงมีกระบวนการวัดความก้าวหน้าและเปิดเผยข้อมูลด้านความยั่งยืนสู่สาธารณะ
อย่างโปร่งใส เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียเกิดความมั่นใจและผู้ลงทุนมีข้อมูลอย่างเพียงพอสำหรับตัดสินใจลงทุน
(ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2560)

ในปัจจุบันแนวคิดในเรื่องความยั่งยืนทางธุรกิจหรือการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีผลต่อการประสบความสำเร็จของธุรกิจได้โดยไม่ได้มุ่งเน้นในด้าน
ผลการดำเนินงานในด้านเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว แต่ยังเป็นธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและ
สิ่งแวดล้อม บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เป็นบริษัทมหาชนมีผู้มีส่วนได้เสียหลายฝ่าย จำเป็นต้อง
มีการเปิดเผยข้อมูลด้านความยั่งยืนของธุรกิจ เพื่อเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้บริษัทติดตาม ประเมิน และ
ทบทวนผลการดำเนินงาน เพราะการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อความต้องการ
ของผู้มีส่วนได้เสีย การเปิดเผยข้อมูลผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม จึงมีความสำคัญมากขึ้น
เพราะมีความเชื่อมโยงกับผลการดำเนินงานทางการเงินและสามารถสะท้อนได้ว่าธุรกิจมีการกำกับดูแล
กิจการที่ดีและบริหารงานอย่างโปร่งใส จัดการความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ คำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสีย
มีศักยภาพในการแข่งขัน และสามารถสร้างผลตอบแทนได้ในระยะยาว (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2561)
นักวิเคราะห์การเงิน นักลงทุน และผู้มีส่วนได้เสียต่างๆ มีความต้องการสารสนเทศที่ไม่ใช่ตัวเงิน เช่น
ด้านสิ่งแวดล้อม สังคม ควบคู่กับสิ่งที่เป็นตัวเงินเพื่อประกอบการตัดสินใจที่มีเหตุผล จากการสำรวจของ
Hubbard (2008) พบว่านักลงทุนสนใจลงทุนที่กิจการที่มีการรายงานความยั่งยืนมากขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้บริษัทจดทะเบียนไทยมีความตื่นตัวและให้ความสำคัญกับการพัฒนา
ธุรกิจให้เติบโตอย่างยั่งยืน มีการกำหนดนโยบาย มาตรการ และกลยุทธ์ด้านความยั่งยืน เพื่อใช้โอกาสและ
จัดการความท้าทายในระดับโครงสร้างที่ส่งผลกระทบต่อเติบโตของธุรกิจ ในระยะยาว เช่น ปัญหาโลกร้อน
ปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม ปัญหาคอร์รัปชัน และปัญหาสิทธิมนุษยชน เป็นต้น (ตลาดหลักทรัพย์
แห่งประเทศไทย, 2561) ข้อมูลความยั่งยืนสามารถสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพการเติบโตอย่างยั่งยืนของ
ธุรกิจในสายตาผู้มีส่วนได้เสียโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ลงทุนให้สามารถเข้าถึงข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการ
ตัดสินใจลงทุน ที่สำคัญคือ กระบวนการรายงานความยั่งยืนทำให้องค์กรได้ทบทวนกระบวนการทำงานและ
ติดตามผลการดำเนินงาน ด้านสิ่งแวดล้อม สังคม ทำให้บริษัทระบุโอกาสและความเสี่ยงที่สำคัญเพื่อพัฒนา
และปรับปรุงการทำงานในระยะยาวได้ (จันทนา ธนสารบริสุทธ์ , มนวิภา ผดุงสิทธิ์, 2558; ตลาดหลักทรัพย์
แห่งประเทศไทย, 2561)

มีหลักฐานเชิงประจักษ์สนับสนุนความสำคัญของการเปิดเผยรายงานความยั่งยืนว่าสามารถ
ปรับปรุงผลการดำเนินงานทางการเงินของกิจการได้ดีขึ้น (Diantimala, 2018) เพราะเป็นที่เชื่อกันว่า
การรายงานความยั่งยืนเป็นพื้นฐานของการทำให้มูลค่าของกิจการเพิ่มขึ้นในรูปแบบต่างๆ เช่น ทำให้เกิด
การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียมากขึ้น ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ทำให้เข้าถึงลูกค้าได้ดีขึ้น ลูกค้าเกิด
ความภักดี มีสินค้าใหม่ มีตลาดใหม่ มีภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ดี ปรับปรุงขวัญและกำลังใจพนักงาน
พนักงานมีความภักดี ช่วยหลีกเลี่ยงความเสี่ยง เข้าถึงเงินทุนได้ง่าย ลดต้นทุน และเพิ่มผลิตภาพ
(Warren and Thomsen, 2012) จึงทำให้สามารถเพิ่มความสามารถในการทำกำไรได้เพราะยอดขายที่เพิ่มขึ้น
(Khavesh, Nikhasemi, Haque, and Yousefi, 2012; UNEP and Sustain SustainAbility, 2001;
Jacob, Singhal and Subramanian, 2008; Khavesh, Nikhasemi, Haque, and Yousefi, 2012;

Iliemena, Amedu and Uagbale-Ekatah, 2023) และทำให้ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ หรือผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นได้ (Hardi and Chairina, 2019; Gatimbu K.K and Wabwire, 2016) ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในประเทศและให้ผลลัพธ์ที่ยังไม่สอดคล้องกัน ดังนั้น การศึกษาในครั้งนี้จะทำให้มีหลักฐานสนับสนุนความสำคัญของการเปิดเผยข้อมูลในบริบทของประเทศที่กำลังพัฒนา

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะตรวจสอบผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องจากในปัจจุบันความต้องการของผู้ลงทุนไม่เพียงแต่ให้ความสนใจเฉพาะตัวเลขที่เป็นตัวเงินเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญกับสิ่งที่ไม่ใช่ตัวเงินด้วย ทั้งนี้เพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุนต่อไป ผลการวิจัยที่กล่าวมาพบว่า ระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน โดยเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อมมีผลกระทบเชิงบวกต่อยอดขาย อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ สรุปได้ว่าการรายงานความยั่งยืนเพิ่มขึ้นทำให้ผลการดำเนินงานดีขึ้นได้สามารถยืนยันความสำคัญของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนในฐานะที่เป็นวิธีการสื่อสารระหว่างกิจการและผู้มีส่วนได้เสีย สอดคล้องกับทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียลำดับต่อไปจะกล่าวถึงการทบทวนวรรณกรรม วิธีการดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลกระทบของระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคมที่มีต่อผลประกอบการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ได้แก่ ต่อยอดขาย อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม พร้อมกับศึกษาผลประกอบการของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งประกอบด้วย ยอดขาย อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น โดยรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี รายงานความยั่งยืนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ช่วงเวลา 3 ปีย้อนหลัง คือ พ.ศ. 2560 - พ.ศ.2562 โดยศึกษาทุกบริษัทรวมทั้งบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ใหม่ ยกเว้นกลุ่มการเงิน ธนาคาร ประกันภัย กองทุนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีระยะเวลาในการศึกษาระหว่าง พฤศจิกายน 2563 – มกราคม 2564 แล้วนำข้อมูลมาทดสอบด้วยการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ

นิยามศัพท์เฉพาะ

รายงานความยั่งยืน หมายถึง รายงานที่จัดทำโดยบริษัทหรือองค์กร เป็นการรายงานเกี่ยวกับเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และผลกระทบด้านสังคมอันเป็นมีสาเหตุมาจากกิจกรรมประจำวันของกิจการ รายงานความยั่งยืนนำเสนอค่านิยมขององค์กร การกำกับดูแลกิจการและแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์ และพันธกิจที่มีต่อเศรษฐกิจในภาพรวมอย่างยั่งยืน (รายงานความยั่งยืนแสดงถึงแนวปฏิบัติในการวัดมูลค่า การเปิดเผย การแสดงความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียภายนอกและภายในเพื่อมุ่งสู่

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (GRI, 2011) มีชื่อเรียกแตกต่างกันไป เช่น รายงานความรับผิดชอบต่อสังคม รายงานพัฒนาสู่ความยั่งยืน รายงานเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อม รายงานกิจกรรมทางสังคม เป็นต้น การเปิดเผยรายงานความยั่งยืน หมายถึง ระดับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความยั่งยืนในด้าน เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมตามเกณฑ์ของ GRI วัดเป็นระดับคะแนนของแต่ละกิจการ

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

แรงกดดันจากภายนอก โดยเฉพาะจากผู้ลงทุนที่ต้องการอ่านรายงานความยั่งยืนมากขึ้น เพื่อนำข้อมูลที่เปิดเผยในรายงานมาใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจลงทุน หรือผู้ถือหุ้นต้องการทราบว่า บริษัทได้ประโยชน์อะไรจากการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม การจัดทำรายงานแห่งความยั่งยืน (Sustainability Reporting) เป็นกลไกสำคัญอย่างหนึ่งขององค์กรที่ใช้สื่อสารถึงผลการดำเนินงานของกิจการที่คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่ไม่จำกัดอยู่เพียงองค์กรธุรกิจขนาดใหญ่ แต่ยังเป็นประโยชน์สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในการรายงานถึงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรให้แก่ลูกค้าและคู่ค้าได้รับทราบและเกิดการยอมรับ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการเสริมสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขันของกิจการ การรายงานความยั่งยืนสามารถสื่อสารผ่านรายงานความยั่งยืน (Sustainability Report) ซึ่งเป็นเอกสารที่เปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่องค์กรจัดทำขึ้นเพื่อสนองความต้องการในปัจจุบันที่รายงานทางการเงินเพียงอย่างเดียวไม่สามารถสะท้อนข้อมูลประกอบการโดยรวมให้แก่ผู้ถือหุ้น ลูกค้า ชุมชน และผู้มีส่วนได้เสียอื่นได้อย่างครบถ้วน

ทฤษฎีที่ว่าด้วยความชอบธรรมทางกฎหมาย (Legitimacy Theory)

ทฤษฎีที่ว่าด้วยความชอบธรรมช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมของหน่วยงานในการสื่อสารความรับผิดชอบต่อสังคม (Zyznarska-Dworczak, 2018) ทฤษฎีนี้เกี่ยวข้องกับสัญญาทางสังคมระหว่างองค์กรธุรกิจและสังคม เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรบุคคล โดยองค์กรธุรกิจได้รับสิทธิและการอนุญาตของสังคมเพื่อดำเนินธุรกิจตามบรรทัดฐาน ค่านิยมและความเชื่อของสังคม นำไปสู่การสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ความอยู่รอดหรือความเจริญเติบโตของธุรกิจขึ้นอยู่กับว่าสามารถดำเนินงานได้ตรงตามความคาดหวังของสังคมเพียงใด ดังนั้นเมื่อพิจารณาความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมจากมุมมองของความชอบธรรมทางสังคมจึงเป็นเสมือนกับการตระหนักและความสัมพันธ์ของธุรกิจกับชุมชน ฝ่ายหนึ่งปฏิบัติและฝ่ายหนึ่งทำการตรวจสอบ โดยที่ฝ่ายองค์กรธุรกิจซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติต้องทำการตรวจสอบประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้แน่ใจว่าการปฏิบัติขององค์กรธุรกิจเป็นที่ยอมรับและบรรลุความคาดหวังของสังคม (ปทุมพร หิรัญสาลี, 2557) ถ้าไม่ทำตามสิ่งที่สังคมต้องการ อาจทำให้เกิดการสูญเสียได้ (Deegan, 2002) ทฤษฎีที่ว่าด้วยความชอบธรรมทางกฎหมายเป็นทฤษฎีที่สนับสนุนการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สังคมสนับสนุนให้องค์กรธุรกิจดำเนินงานอย่างยั่งยืน (Patten, 1992; Suchman, 1995) ซึ่งมีงานวิจัยในอดีตที่ใช้ทฤษฎีที่ว่าด้วยความชอบธรรมทางกฎหมายเป็นกรอบแนวคิดในการอธิบายการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีนี้คือตัวแปรด้านการเปิดเผยด้านความยั่งยืนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory)

ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้เสีย อธิบายว่าบุคคลภายนอกคือผู้สนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของกิจการได้ ผู้มีส่วนได้เสียประกอบด้วย ผู้ถือหุ้น พนักงาน ลูกค้า ผู้จัดส่งวัตถุดิบ เจ้าหนี้

คู่แข่งอื่น องค์การเอกชน สื่อ หน่วยงานรัฐบาล ชุมชน สังคม เป็นต้น การดำเนินงานตามความประสงค์ของผู้มีส่วนได้เสียจะส่งผลให้ประสบความสำเร็จ แต่การสร้างความพึงพอใจให้กับผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มเท่ากันทำได้ยาก Robert (1992) อธิบายว่า ในมุมมองของบริษัทที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสียหลายฝ่าย โดยผู้มีส่วนได้เสียเหล่านั้นสามารถส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท บริษัทจึงควรจัดลำดับความสำคัญของผู้มีส่วนได้เสียเพราะกิจการไม่สามารถตอบสนองทุกกลุ่มได้ (Gray, Owen and Adams, 2009) ดังนั้นผู้มีส่วนได้เสียที่บริษัทเห็นว่ามีความสำคัญจะได้รับการตอบสนองของความต้องการก่อนผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มอื่น เช่น เจ้าหนี้ ลูกค้า และหน่วยงานทางกฎหมายซึ่งอาจกำหนดข้อบังคับที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายมีความสำคัญต่อบริษัทไม่เหมือนกันและส่งผลกระทบต่อบริษัทแตกต่างกัน วิธีหนึ่งในการตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียคือการเปิดเผยข้อมูล (Patten, 1992) เป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมให้ผู้มีส่วนได้เสียได้รับทราบและจะทำให้มูลค่าของกิจการเพิ่มขึ้นได้ (Jacob Hörisch, Schaltegger and Freeman, 2020) เช่นบริษัทเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อบอกกล่าวถึงกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียบางกลุ่มที่มีความสนใจด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมว่าการดำเนินงานของบริษัทคำนึงถึงผลกระทบทางสังคมเสมอ เพื่อให้มีภาพลักษณ์ที่ดี ทำให้กิจการได้รับการสนับสนุนและมีผลการดำเนินงานที่ดีได้ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีนี้ได้แก่ ยอดขาย อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ และผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

องค์ประกอบของรายงานความยั่งยืน

การนำเสนอรายงานความยั่งยืนตามโครงสร้างการรายงานความยั่งยืนตามกรอบของ GRI (Global Reporting Initiative, 2011) สามารถแบ่งเป็น 2 ส่วนหลัก 4 หมวด ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานการรายงาน (Universal Standard) หมวด รหัส 100 ประกอบด้วย ด้ยมาตรฐานสากล 3 ประการ คือ

1. GRI 101 พื้นฐาน (Foundation) เป็นจุดเริ่มต้นของการใช้ชุดมาตรฐาน GRI ซึ่งกำหนดหลักการรายงานสำหรับการกำหนดเนื้อหาและคุณภาพของรายงาน รวมถึงข้อกำหนดในการจัดทำรายงานความยั่งยืนตามมาตรฐาน GRI และอธิบายถึงวิธีการใช้และอ้างอิงมาตรฐาน GRI

2. GRI 102 การเปิดเผยข้อมูลทั่วไป (General Disclosures) เป็นการเปิดเผยข้อมูลทั่วไปใช้เพื่อรายงานข้อมูลเชิงบริบทเกี่ยวกับองค์กรและแนวทางปฏิบัติในการรายงานความยั่งยืน ประกอบด้วย

2.1 รายละเอียดเกี่ยวกับองค์กร (Organization Profile) ประกอบด้วย 13 ชีววัด

2.2 กลยุทธ์ (Strategy) ประกอบด้วย 2 ชีววัด

2.3 จริยธรรมและความซื่อสัตย์ (Ethics and Integrity) ประกอบด้วย 2 ชีววัด

2.4 การกำกับดูแลกิจการ (Governance) ประกอบด้วย 22 ชีววัด

2.5 การเชื่อมโยงผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Engagement) ประกอบด้วย 5 ชีววัด

2.6 โครงสร้างของรายงาน (Report Profile) ประกอบด้วย 12 ชีววัด

3. GRI 103 แนวทางการจัดการ (Management Approach) คือ ข้อกำหนดการรายงานเกี่ยวกับแนวทางที่องค์กรใช้ในการจัดการหัวข้อสำคัญ มาตรฐานนี้สามารถใช้ได้กับองค์กรทุกขนาด ประเภท ภาคหรือที่ตั้งทางภูมิศาสตร์

ส่วนที่ 2 เป็นการเปิดเผยมาตรฐานเฉพาะ (Specific Standard Disclosures) ประกอบด้วย หมวดรหัส 200 300 และ 400 ดังนี้

1. **GRI 200 ด้านเศรษฐกิจ (Economic)** มีทั้งหมด 6 ด้าน 13 ตัวชี้วัด ได้แก่
 - 1.1 GRI 201: ผลการดำเนินงานเชิงเศรษฐกิจ (Economic Performance 2016) ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด ได้แก่
 - 1.1.1 การเปิดเผย 201-1 มูลค่าทางเศรษฐกิจโดยตรงที่สร้างและกระจาย
 - 1.1.2 การเปิดเผย 201-2 ผลกระทบทางการเงินและความเสี่ยงและโอกาสอื่นๆ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
 - 1.1.3 การเปิดเผย 201-3 ภาวะผูกพันของโครงการผลประโยชน์และแผนการเกษียณอายุอื่นๆ
 - 1.1.4 การเปิดเผย 201-4 ความช่วยเหลือทางการเงินที่ได้รับจากรัฐบาล
 - 1.2 GRI 202: บทบาทในตลาด (Market Presence 2016) ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ได้แก่
 - 1.2.1 การเปิดเผย 202-1 อัตราส่วนของค่าจ้างระดับเริ่มต้นตามเพศเทียบกับค่าจ้างขั้นต่ำในท้องถิ่น
 - 1.2.2 การเปิดเผยข้อมูล 202-2 สัดส่วนของผู้บริหารระดับสูงที่ได้รับการว่าจ้างจากชุมชนในพื้นที่
 - 1.3 GRI 203: ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจทางอ้อม (Indirect Economic Impact 2016) ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ได้แก่
 - 1.3.1 การเปิดเผย 203-1 สนับสนุนการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานและบริการ
 - 1.3.2 การเปิดเผย 203-2 ผลกระทบทางเศรษฐกิจทางอ้อมที่สำคัญ
 - 1.4 GRI 204: แนวทางปฏิบัติในการจัดซื้อ (Procurement Practices 2016) ข้อกำหนดการรายงานในหัวข้อแนวทางปฏิบัติในการจัดซื้อ ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ได้แก่
 - 1.4.1 การเปิดเผย 204-1 สัดส่วนการใช้จ่ายของซัพพลายเออร์ในพื้นที่
 - 1.5 GRI 205:ต่อต้านการทุจริต (Anti-corruption 2016) ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ได้แก่
 - 1.5.1 การเปิดเผย 205-1 การดำเนินงานประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต
 - 1.5.2 การเปิดเผย 205-2 การสื่อสารและการฝึกอบรมเกี่ยวกับนโยบายต่อต้านการทุจริตและขั้นตอนต่าง ๆ
 - 1.5.3 การเปิดเผย 205-3 ได้รับการยืนยันเหตุการณ์การทุจริตและการดำเนินการ
 - 1.6 GRI 206: พฤติกรรมต่อต้านการแข่งขัน (Anti-competitive Behavior 2016) ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ได้แก่
 - 1.6.1 การเปิดเผย 206-1 การดำเนินการทางกฎหมายสำหรับพฤติกรรมต่อต้านการแข่งขันการต่อต้านการผูกขาดและการผูกขาด
2. **GRI 300 ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental)** มีทั้งหมด 8 ด้าน 32 ตัวชี้วัด ได้แก่
 - 2.1 GRI 301: วัสดุ (Materials 2016) ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ได้แก่
 - 2.1.1 การเปิดเผย 301-1 วัสดุที่ใช้ตามน้ำหนักหรือปริมาตร
 - 2.1.2 การเปิดเผย 301-2 วัสดุนำเข้ารีไซเคิลที่ใช้
 - 2.1.3 การเปิดเผย 301-3 ผลิตภัณฑ์ที่เรียกคืนและวัสดุบรรจุภัณฑ์

- 2.2 GRI 302: พลังงาน (Energy 2016) ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด ได้แก่
 - 2.2.1 การเปิดเผย 302-1 การใช้พลังงานภายในองค์กร
 - 2.2.2 การเปิดเผย 302-2 การใช้พลังงานภายนอกองค์กร
 - 2.2.3 การเปิดเผย 302-3 ความเข้มของพลังงาน
 - 2.2.4 การเปิดเผย 302-4 การลดการใช้พลังงาน
 - 2.2.5 การเปิดเผย 302-5 การลดความต้องการพลังงานของผลิตภัณฑ์และบริการ
- 2.3 GRI 303: น้ำและการปล่อยน้ำเสีย (Water and Effluents 2016) ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด ได้แก่
 - 2.3.1 การเปิดเผย 303-1 ปฏิสัมพันธ์กับน้ำในฐานะทรัพยากรที่แชร์ร่วมกัน
 - 2.3.2 การเปิดเผย 303-2 การจัดการผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยน้ำ
 - 2.3.3 การเปิดเผย 303-3 การนำกลับมาใช้ใหม่
 - 2.3.4 การเปิดเผย 303-4 การปล่อยน้ำ
 - 2.3.5 การเปิดเผย 303-5 ปริมาณการใช้น้ำ
- 2.4 GRI 304: ความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity 2016) ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด ได้แก่
 - 2.4.1 การเปิดเผย 304-1 สถานที่ปฏิบัติงานที่เป็นเจ้าของเข้าจัดการในหรือติดกับพื้นที่คุ้มครองและพื้นที่ที่มีมูลค่าความหลากหลายทางชีวภาพสูงนอกพื้นที่คุ้มครอง
 - 2.4.2 การเปิดเผย 304-2 ผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญของกิจกรรมผลิตภัณฑ์และบริการต่อความหลากหลายทางชีวภาพ
 - 2.4.3 การเปิดเผย 304-3 ที่อยู่อาศัยที่ได้รับการปกป้องหรือฟื้นฟู
 - 2.4.4 การเปิดเผย 304-4 ชนิดพันธุ์ในบัญชีแดงของ IUCN และรายชื่อพันธุ์อนุรักษ์แห่งชาติที่มีถิ่นที่อยู่ในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงาน
- 2.5 GRI 305: การปล่อยมลพิษ (Emissions 2016) ประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัด ได้แก่
 - 2.5.1 การเปิดเผย 305-1 โดยตรง (ขอบเขต 1) การปล่อยก๊าซเรือนกระจก
 - 2.5.2 การเปิดเผย 305-2 พลังงานทางอ้อม (ขอบเขต 2) การปล่อยก๊าซเรือนกระจก
 - 2.5.3 การเปิดเผย 305-3 ทางอ้อมอื่น ๆ (ขอบเขตที่ 3) การปล่อยก๊าซเรือนกระจก
 - 2.5.4 การเปิดเผย 305-4 ความเข้มการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
 - 2.5.5 การเปิดเผย 305-5 การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
 - 2.5.6 การเปิดเผย 305-6 การปล่อยสารทำลายชั้นบรรยากาศโอโซน (ODS)
 - 2.5.7 การเปิดเผย 305-7 ไนโตรเจนออกไซด์ (NOX) ซัลเฟอร์ออกไซด์ (SOX) และการปล่อยอากาศที่สำคัญอื่น ๆ
- 2.6 GRI 306: น้ำเสียและของเสีย (Effluents and Waste 2016) ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด ได้แก่
 - 2.6.1 การเปิดเผย 306-1 การสร้างของเสียและผลกระทบที่สำคัญเกี่ยวกับของเสีย
 - 2.6.2 การเปิดเผย 306-2 การจัดการผลกระทบที่สำคัญเกี่ยวกับของเสีย
 - 2.6.3 การเปิดเผย 306-3 ขยะที่สร้างขึ้น
 - 2.6.4 การเปิดเผย 306-4 ของเสียที่เปลี่ยนจากการกำจัด
 - 2.6.5 การเปิดเผย 306-5 ของเสียที่นำไปกำจัด

2.7 GRI 307: การปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Compliance 2016) ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ได้แก่

2.7.1 การเปิดเผย 307-1 การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับด้านสิ่งแวดล้อม

2.8 GRI 308: การประเมินสิ่งแวดล้อมของซัพพลายเออร์ (Supplier Environmental Assessment 2016) ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ได้แก่

2.8.1 การเปิดเผย 308-1 ซัพพลายเออร์รายใหม่ที่ได้รับการคัดกรองโดยใช้เกณฑ์ด้านสิ่งแวดล้อม

2.8.2 การเปิดเผย 308-2 ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมเชิงลบในห่วงโซ่อุปทานและการดำเนินการ

3. GRI 400 ด้านสังคม (Social) มีทั้งหมด 19 ด้าน 40 ตัวชี้วัด ได้แก่

3.1 GRI 401: การจ้างงาน (Employment 2016) ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ได้แก่

3.1.1 การเปิดเผย 401-1 การจ้างพนักงานใหม่และการหมุนเวียนของพนักงาน

3.1.2 การเปิดเผย 401-2 ผลประโยชน์ที่มอบให้กับพนักงานประจำที่ไม่ได้จัดให้กับพนักงานชั่วคราวหรือพาร์ทไทม์

3.1.3 การเปิดเผย 401-3 การลาของผู้ปกครอง

3.2 GRI 402: ความสัมพันธ์ระหว่างแรงงานและการจัดการ (Labor/Management Relations 2016) ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ได้แก่

3.2.1 การเปิดเผย 402-1 ระยะเวลาการแจ้งเตือนขึ้นต่ำเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงาน

3.3 GRI 403: อาชีวอนามัยและความปลอดภัย (Occupational Health and Safety 2018) ประกอบด้วย 10 ตัวชี้วัด ได้แก่

3.3.1 การเปิดเผย 403-1 ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

3.3.2 การเปิดเผย 403-2 การระบุอันตรายการประเมินความเสี่ยงและเหตุการณ์ตรวจสอบ

3.3.3 การเปิดเผย 403-3 บริการอาชีวอนามัย

3.3.4 การเปิดเผย 403-4 การมีส่วนร่วมของพนักงานการให้คำปรึกษาและการสื่อสารบนอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

3.3.5 การเปิดเผย 403-5 การฝึกอบรมพนักงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

3.3.6 การเปิดเผย 403-6 การส่งเสริมสุขภาพคนงาน

3.3.7 การเปิดเผย 403-7 การป้องกันและลดผลกระทบด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

3.3.8 การเปิดเผย 403-8 คนงานที่ได้รับความคุ้มครองด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยระบบการจัดการ

3.3.9 การเปิดเผย 403-9 การบาดเจ็บจากการทำงาน

3.3.10 การเปิดเผย 403-10 สุขภาพที่ไม่ดีจากการทำงาน

3.4 GRI 404: การฝึกอบรมและการศึกษา (Training and Education 2016) ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ได้แก่

3.4.1 การเปิดเผย 404-1 ชั่วโมงการฝึกอบรมเฉลี่ยต่อปีต่อพนักงาน

3.4.2 การเปิดเผย 404-2 โปรแกรมสำหรับการยกระดับทักษะของพนักงานและโปรแกรมช่วยเหลือการเปลี่ยนแปลง

3.4.3 การเปิดเผย 404-3 เปอร์เซ็นต์ของพนักงานที่ได้รับการทบทวนการปฏิบัติงานและการพัฒนาอาชีพอย่างสม่ำเสมอ

3.5 GRI 405: ความหลากหลายและความเท่าเทียมทางโอกาส (Diversity and Equal Opportunity 2016) ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ได้แก่

3.5.1 การเปิดเผย 405-1 ความหลากหลายของหน่วยงานกำกับดูแลและพนักงาน

3.5.2 การเปิดเผย 405-2 อัตราส่วนเงินเดือนขั้นพื้นฐานและค่าตอบแทนของผู้หญิงต่อผู้ชาย

3.6 GRI 406: การไม่เลือกปฏิบัติ (Non-discrimination 2016) ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ได้แก่

3.6.1 การเปิดเผย 406-1 เหตุการณ์การเลือกปฏิบัติและการดำเนินการแก้ไข

3.7 GRI 407: เสรีภาพในการสมาคมและการเจรจาต่อรองร่วม (Freedom of Association and Collective Bargaining 2016) ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ได้แก่

3.7.1 การเปิดเผย 407-1 การดำเนินงานและซัพพลายเออร์ซึ่งอาจมีความเสี่ยงต่อสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มและการเจรจาต่อรอง

3.8 GRI 408: แรงงานเด็ก (Child Labor 2016) ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ได้แก่

3.8.1 การเปิดเผย 408-1 การดำเนินงานและซัพพลายเออร์ที่มีความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญต่อการใช้แรงงานเด็ก

3.9 GRI 409: แรงงานที่ถูกรับบังคับ (Forced or Compulsory Labor 2016) ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ได้แก่

3.9.1 การเปิดเผย 409-1 การดำเนินงานและซัพพลายเออร์ที่มีความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญสำหรับเหตุการณ์การบังคับใช้แรงงาน

3.10 GRI 410: แนวปฏิบัติด้านความปลอดภัย (Security Practices 2016) ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ได้แก่

3.10.1 การเปิดเผย 410-1 เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยที่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับนโยบายหรือขั้นตอนด้านสิทธิมนุษยชน

3.11 GRI 411: สิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง (Rights of Indigenous Peoples 2016) ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ได้แก่

3.11.1 การเปิดเผย 411-1 เหตุการณ์การละเมิดสิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง

3.12 GRI 412: การประเมินสิทธิมนุษยชน (Human Rights Assessment 2016) ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ได้แก่

3.12.1 การเปิดเผย 412-1 การดำเนินการที่อยู่ภายใต้การทบทวนสิทธิมนุษยชนหรือการประเมินผลกระทบ

- 3.12.2 การเปิดเผย 412-2 การฝึกอบรมพนักงานเกี่ยวกับนโยบายหรือขั้นตอนด้านสิทธิมนุษยชน
- 3.12.3 การเปิดเผย 412-3 ข้อตกลงและสัญญาการลงทุนที่สำคัญซึ่งรวมถึงข้อกำหนดด้านสิทธิมนุษยชนหรือที่ผ่านการกลั่นกรองสิทธิมนุษยชน
- 3.13 GRI 413: ชุมชนท้องถิ่น (Local Communities 2016) ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ได้แก่
- 3.13.1 การเปิดเผย 413-1 การดำเนินงานกับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น การประเมินผลกระทบและโครงการพัฒนา
- 3.13.2 การเปิดเผย 413-2 การดำเนินงานที่มีผลกระทบเชิงลบที่เกิดขึ้นจริงและอาจเกิดขึ้นกับชุมชน
- 3.14 GRI 414: การประเมินทางสังคมของซัพพลายเออร์ (Supplier Social Assessment 2016) ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ได้แก่
- 3.14.1 การเปิดเผย 414-1 ซัพพลายเออร์รายใหม่ที่ถูกรับรองโดยใช้เกณฑ์ทางสังคม
- 3.14.2 การเปิดเผย 414-2 ผลกระทบทางสังคมเชิงลบในห่วงโซ่อุปทานและการดำเนินการ
- 3.15 GRI 415: นโยบายสาธารณะ (Public Policy 2016) ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ได้แก่
- 3.15.1 การเปิดเผย 415-1 การสนับสนุนทางการเมือง
- 3.16 GRI 16: สุขภาพและความปลอดภัยของลูกค้า (Customer Health and Safety 2016) ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ได้แก่
- 3.16.1 การเปิดเผย 416-1 การประเมินผลกระทบด้านสุขภาพและความปลอดภัยของประเภทผลิตภัณฑ์และบริการ
- 3.16.2 การเปิดเผย 416-2 เหตุการณ์การไม่ปฏิบัติตามที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบด้านสุขภาพและความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์และบริการ
- 3.17 GRI 417: การตลาดและการติดฉลาก (Marketing and Labeling 2016) ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ได้แก่
- 3.17.1 การเปิดเผย 417-1 ข้อกำหนดสำหรับข้อมูลผลิตภัณฑ์และบริการและการติดฉลาก
- 3.17.2 การเปิดเผย 417-2 เหตุการณ์การไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับข้อมูลผลิตภัณฑ์และบริการและการติดฉลาก
- 3.17.3 การเปิดเผย 417-3 เหตุการณ์การไม่ปฏิบัติตามที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารการตลาด
- 3.18 GRI 418: ความเป็นส่วนตัวของลูกค้า (Customer Privacy 2016) ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ได้แก่
- 3.18.1 การเปิดเผย 418-1 ข้อร้องเรียนที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการละเมิดความเป็นส่วนตัวของลูกค้าและการสูญเสียข้อมูลของลูกค้า
- 3.19 GRI 419: การปฏิบัติตามกฎระเบียบทางเศรษฐกิจและสังคม (Socioeconomic Compliance 2016) ประกอบด้วย 1 ตัวชี้วัด ได้แก่
- 3.19.1 การเปิดเผยข้อมูล 419-1 การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับในพื้นที่สังคมและเศรษฐกิจ

งานวิจัยนี้สนใจการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน 3 ด้าน ตามเกณฑ์ของ GRI (2011) ได้แก่ ระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ (GRI200) ระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (GRI300) และระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านสังคม (GRI400)

การพัฒนาสมมติฐานการวิจัย

การเปิดเผยความยั่งยืนเป็นการนำเสนอความสมดุลในสามมิติได้แก่ มิติด้านกำไร มิติด้านคน และมิติด้านโลก หรือเป็นมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมนั่นเอง ถ้ามีการบริหารจัดการให้เกิดความสมดุล จะทำให้มีผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนได้ และมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและมั่นคง (Dainiene and Lina, 2015) ปัจจุบันมีหลายกิจการมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความยั่งยืนในรายงานประจำปี เพราะต้องการนำเสนอวิธีการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคมอย่างมีความรับผิดชอบ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างกำไรและสร้างมูลค่าเพิ่มสูงสุดให้กับผู้ถือหุ้น ดังนั้นกิจการจึงได้ตระหนักถึงการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความยั่งยืนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ การดำเนินธุรกิจด้วยความยั่งยืนรวมถึงการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความยั่งยืนจะมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของกิจการผ่านมุมมองของลูกค้าที่มีต่อสินค้าและบริการของกิจการ ทำให้มีมุมมองด้านบวก ส่งผลให้ยอดขายและรายได้รวมเพิ่มขึ้นได้ (Khavesh, Nikhasemi, Haque, and Yousefi, 2012)

แม้ว่าการเพิ่มรายได้จะขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น การเสนอสินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพ การกำหนดราคาขาย การมีชื่อเสียงของกิจการ โดยการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความยั่งยืนจะทำให้กิจการมีชื่อเสียงได้ เพราะลูกค้าต่างแสวงหาสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หรือต้องการสนับสนุนกิจการที่รับผิดชอบต่อสังคม จึงทำให้ยอดขายเพิ่ม กำไรเพิ่มจากการที่มีต้นทุนการดำเนินงานลดลง (UNEP and Sustain SustainAbility, 2001; Jacob, Singhal and Subramanian, 2008)

Khavesh, Nikhasemi, Haque, and Yousefi (2012) กล่าวว่า ผู้มีส่วนได้เสียต่างให้ความสนใจกับผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวของกิจการ ผู้คนต่างกังวลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ มลพิษทางอากาศ รวมถึงกลุ่มคนที่รายได้ต่ำในชุมชนกิจการเริ่มให้ความสำคัญกับการลดผลกระทบด้านลบต่อทรัพยากรธรรมชาติ มีการดำเนินกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างค่านิยมร่วมในระยะยาว และได้รับการยอมรับจากลูกค้าและผู้มีส่วนได้เสียในระยะสั้น ประเด็นสิ่งแวดล้อมและสังคมเชื่อมโยงกับสิทธิของบุคคลและประเด็นด้านกฎหมาย ดังนั้นรัฐบาลจึงได้วางกฎหมาย ข้อบังคับและกำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมภาคบังคับสำหรับกิจการที่จดทะเบียน แต่การเปิดเผยข้อมูลยังคงเป็นเรื่องสมัครใจในหลายประเทศ รวมถึงประเทศสิงคโปร์ ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า การเปิดเผยด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมมีผลกระทบทางบวกที่มีนัยสำคัญต่อรายได้ของกิจการ

นอกจากจากนี้ การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนสามารถส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการทำกำไรของกิจการได้ กำไรเป็นตัวชี้วัดผลประโยชน์ด้านบัญชีที่สำคัญตัวหนึ่ง กิจการที่จะอยู่รอดและเติบโตจะต้องมีกำไรในระยะยาว การโยกความสามารถในการทำกำไรกับเงินลงทุนที่ผู้ถือหุ้นนำมาลงทุนเป็นการชี้วัดที่สำคัญที่สุดสำหรับผู้ถือหุ้น เพราะเป็นการวัดผลตอบแทนที่ได้จากเงินลงทุน (Gitman, 2007; Khavesh, Nikhasemi, Haque, and Yousefi, 2012; UNEP and Sustain SustainAbility, 2001; Jacob, Singhal and Subramanian, 2008) การจัดการความยั่งยืนสามารถจำแนกได้สองแนวคิด คือ การจัดการความยั่งยืนโดยมุ่งหวังผลกำไร (profit-oriented sustainability management)

และการจัดการความยั่งยืน โดยมุ่งหวังความชอบธรรม (legitimacy-oriented sustainability management) โดยงานวิจัยนี้ มุ่งที่แนวคิดแรกคือมุ่งหวังกำไร โดยมีข้อสมมติว่ากิจการให้ความสำคัญกับการจัดการความยั่งยืนเพื่อเพิ่มความสามารถในการทำกำไร กิจการจะมีการจัดการความยั่งยืนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถลดต้นทุนและเพิ่มความสามารถในการทำกำไร โดยจะมีการวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการลงทุนด้านสิ่งแวดล้อมหรือสังคม เช่น มีการนำเทคนิคการบริหารต้นทุนด้านสิ่งแวดล้อมมาใช้ การวิเคราะห์ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม การให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลด้านความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นต้น (Schaltegger and Hörisch, 2017) ดังนั้น การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนจึงอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไรของกิจการได้ โดยงานวิจัยในอดีต ใช้ตัววัดความสามารถในการทำกำไรที่แตกต่างกันไป เช่น อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ และผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น เป็นต้น เป็นตัวแปรที่สะท้อนผลประกอบการเกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไรอันเป็นผลมาจากการเปิดเผยข้อมูลด้านความยั่งยืน เช่น Iliemena, Amedu and Uagbale-Ekatah (2023) ได้ทำการตรวจสอบผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีต่ออัตรากำไรขั้นต้น (gross profit margin) กิจการผลิตในประเทศไนจีเรีย เก็บข้อมูลจากรายงานประจำปีและรายงานความยั่งยืน 23 กิจการตั้งแต่ปี 2012-2021 ผลจากการวิเคราะห์ความถดถอยพบว่า การเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมมีผลกระทบทางบวกต่ออัตรากำไรขั้นต้น จากผลการวิจัยให้ข้อเสนอแนะแก่กิจการว่าควรมีการรายงานความยั่งยืนเข้าเป็นนโยบายการรายงานข้อมูลของกิจการ เพราะการเพิ่มขึ้นของกำไรขั้นต้นจะทำให้ผลตอบแทนต่อเงินลงทุนเพิ่ม (กำหนดให้ปัจจัยอื่นคงที่) ในแง่ของข้อเสนอแนะเชิงนโยบายคือควรให้รางวัลและยกย่องกิจการที่มีการเปิดเผยครบถ้วนทุกรายการ เพื่อมุ่งเข้าสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยความยั่งยืน (sustainability-driven economy) และบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน นอกจากนี้ยังมีการศึกษาโดยใช้กำไรสุทธิ เช่น งานของ Sampong, Song, Boahene and Wadie (2018)

การใช้ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์เป็นตัววัด Hardi and Chairina (2019) ได้ตรวจสอบผลกระทบของการเปิดเผยเพื่อรายงานความยั่งยืนต่อผลตอบแทนของสินทรัพย์ ใช้ข้อมูลจากกิจการที่ได้รับรางวัลด้านความยั่งยืนจากอินโดนีเซีย วัดจากเกณฑ์ของ GRI เกี่ยวกับการรายงานความยั่งยืน จำนวน 91 ตัวชี้วัดและผลการดำเนินงานด้านการเงิน วัดจากผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (return on assets) วิเคราะห์โดยใช้ความถดถอย ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ (economic dimension discourse) มีผลกระทบเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานด้านการเงิน ส่วนการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสังคมไม่มีผลกระทบ อาจเป็นไปได้ว่าการกิจการเพิ่งเปิดเผยข้อมูลในระยะสั้น จึงทำให้ผลการทดสอบไม่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของผลดำเนินงานด้านการเงินได้ นอกจากนี้ Wasara and Ganda (2019) ยังได้ทดสอบการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนต่อผลการดำเนินงานด้านการเงินของกิจการในตลาดหลักทรัพย์ Johannesburg Stock Exchange เก็บข้อมูลจากรายงานประจำปี ช่วง 2010-2014 ใช้การวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุปัจจัยเพื่อวัดระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านความยั่งยืนกับผลการดำเนินงานด้านการเงิน ผลการวิจัยพบว่าการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม (environmental disclosure) ส่งผลทางลบต่อผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ ส่วนการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (social disclosure) ส่งผลทางบวกต่อผลตอบแทนจากการลงทุน งานวิจัยนี้ได้สร้างความตระหนักให้กิจการเห็นความสำคัญของการรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการพยายามเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม อันจะเป็นผลดีต่อกิจการคือทำให้ผลลัพธ์ทางการเงินดีขึ้น

ส่วนงานวิจัยที่ใช้ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (return on equity) ในการวัดผลงาน เช่น Gatimbu K.K and Wabwire (2016) ได้ตรวจสอบผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อมที่มีต่อผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ใช้ข้อมูล 32 กิจการ ผลการวิจัยพบว่า การเปิดเผยข้อมูล ด้านสิ่งแวดล้อมส่งผลกระทบต่อผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น ซึ่งให้เห็นว่ากิจการควรจะให้ความสำคัญกับการจัดการสิ่งแวดล้อม และสื่อสารเรื่องความรับผิดชอบต่อออกไปแก่ผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้สังคมเกิดการยอมรับ เพื่อท้ายที่สุดจะส่งผลให้ผู้ถือหุ้นได้รับประโยชน์

สำหรับการศึกษาผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนต่อผลการดำเนินงานในประเทศไทย พบว่า ให้หลักฐานค่อนข้างสอดคล้องกับต่างประเทศ คือ พบว่าการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน ประเด็นด้าน สิ่งแวดล้อม (เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนา) มีผลด้านบวกต่อมูลค่ากิจการของบริษัทที่จดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ศະศิ ดิษณะ , 2559)

วิชารวี เจตเสานนท์ (2560) ได้ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับรางวัลความรับผิดชอบต่อสังคมกับอัตราผลตอบแทนหุ้น กรณีศึกษา SET100 ในช่วงปี 2558-2560 ผลวิจัยพบว่า รางวัลความรับผิดชอบต่อสังคมส่งผลกระทบต่ออัตราผลตอบแทนของหุ้น โดยงานวิจัยนี้ทำให้เห็น ความสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคมว่าส่งผลดีต่อผลดำเนินงานด้านตลาดของกิจการ

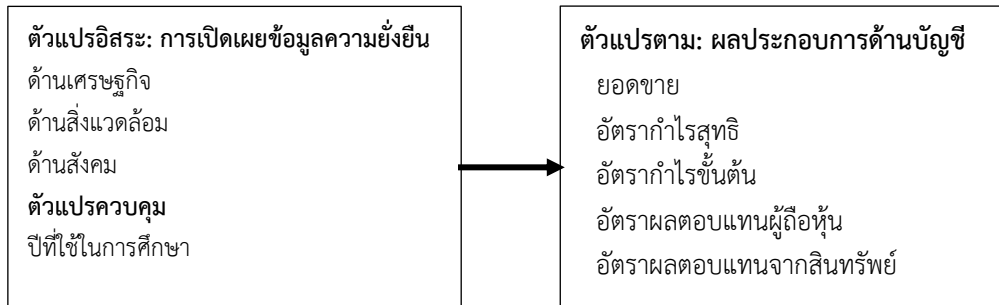
ชุติมา นาคงาม (2561) ได้ตรวจสอบรายงานความยั่งยืนที่ส่งผลกระทบต่อผู้ลงทุนของบริษัท ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยเน้นกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม วิเคราะห์ประเด็น ในรายงานความยั่งยืน 3 ประเด็นได้แก่ ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ ความยั่งยืนด้านสังคม และสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัย พบว่า ระดับการเปิดเผยรายงานความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (การประเมินสภาพแวดล้อม ผู้จัดจำหน่าย) ส่งผลทางบวกต่ออัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น ส่วนประเด็นด้านการเปิดเผยด้านสังคม ที่มีผลทางบวกได้แก่ การปฏิบัติต่อแรงงาน สิทธิมนุษยชน ความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์ การปฏิบัติตาม และการร้องทุกข์

ภัณฑิรา มณีไพรัตน์ (2562) ศึกษาเรื่อง อิทธิพลระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนผู้ถือหุ้นของกิจการที่ได้รับการจัดอันดับด้านการพัฒนาความยั่งยืน ตัวแปรอิสระ ที่ศึกษา ได้แก่ การกำกับดูแลองค์กร สิทธิมนุษยชน การปฏิบัติด้านแรงงาน การดูแลสิ่งแวดล้อม การปฏิบัติ ดำเนินงานอย่างเป็นธรรม ประเด็นด้านผู้บริโภค การมีส่วนร่วมและพัฒนาชุมชน ผลการวิจัยพบว่า การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการกำกับดูแลองค์กรส่งผลเชิงบวกต่อผลตอบแทนผู้ถือหุ้น การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิทธิมนุษยชนและด้านการปฏิบัติด้านแรงงาน การเปิดเผย ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการปฏิบัติดำเนินงานอย่างเป็นธรรม การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมประเด็นด้านผู้บริโภคและข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการมีส่วนร่วมและพัฒนาชุมชนไม่มีผลกระทบต่ออัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น เช่นเดียวกับ ลูติมา กิ่งแก้ว และมนวิภา ผดุงสิทธิ์ (2555) ที่พบว่า การเปิดเผยข้อมูลตามความรับผิดชอบต่อสังคมไม่มีผลกระทบต่อ ผลการดำเนินงาน กล่าวคือผลการดำเนินงานที่วัดจากอัตราส่วนทางการเงินด้านบัญชีไม่มีผลกระทบ กับการรายงานความยั่งยืน

จากผลการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นพบว่า การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนมีผลกระทบต่อ ผลการดำเนินงานของกิจการ แต่ไม่ใช่ทุกด้านที่มีผลต่อการดำเนินงาน โดยงานวิจัยในอดีตมีการนำ

ผลประกอบการจากงบการเงินมาใช้ในการศึกษา แต่ผลงานจะมีตัวแปรผลประกอบการต่างกันไปในงานวิจัยในครั้งนี้นี้จึงได้นำตัววัดผลประกอบการมาไว้ในงานนี้ทั้งหมด เพื่อให้การศึกษามีความครบถ้วนยิ่งขึ้น

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎี รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัย เรื่อง ผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนกับผลประกอบการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนกับผลประกอบการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทำให้ตั้งสมมติฐานการวิจัยได้ดังนี้

สมมติฐานการวิจัยที่ 1 การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคมมีผลกระทบทางบวกต่อยอดขาย

สมมติฐานการวิจัยที่ 2 การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคมมีผลกระทบทางบวกต่ออัตรากำไรขั้นต้น

สมมติฐานการวิจัยที่ 3 การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคมมีผลกระทบทางบวกต่ออัตรากำไรสุทธิ

สมมติฐานการวิจัยที่ 4 การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคมมีผลกระทบทางบวกต่อผลตอบแทนต่อสินทรัพย์

สมมติฐานการวิจัยที่ 5 การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคมมีผลกระทบทางบวกต่อผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

เพื่อควบคุมผลกระทบด้านเกี่ยวกับความแตกต่างด้านเวลา งานวิจัยได้จะเพิ่มตัวแปรควบคุม คือ จำนวนปี (year) ที่ใช้ในการศึกษาเพื่อควบคุมผลกระทบของผลการวิจัยให้ชัดเจนขึ้น

วิธีการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนต่อการเปลี่ยนแปลงผลการดำเนินงานด้านการเงินของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จึงใช้การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณเพื่อจะได้ตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อยืนยันความสำคัญของข้อมูลและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องต่อไป

ประชากร คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ไม่รวมกิจการกลุ่มการเงิน ธนาคาร ประกันภัย กองทุนการวิจัยเริ่มจากการใช้ข้อมูลปี 2560 เป็นจุดเริ่มต้น มีจำนวน 795 กิจการ

เก็บข้อมูลต่อเนื่องไป 3 ปี ทำให้มีกิจการทั้งสิ้น 2,385 กิจการตลอดเวลาสามปี แต่เนื่องจากข้อมูลบางกิจการไม่ครบถ้วน ทำให้เก็บข้อมูลได้ 2,187 กิจการเท่านั้น

การเก็บข้อมูล เก็บข้อมูลจากประชากร โดยจำแนกเป็นตัวแปรอิสระ เก็บจากรายงานประจำปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560-2562 เนื่องจากจะได้มีข้อมูลจำนวนเพียงพอ ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน 3 ด้าน ตามเกณฑ์ของ GRI ได้แก่ ระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ (GRI200) ระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (GRI300) และระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านสังคม (GRI400) แล้วนำมาหาคะแนนการเปิดเผยเฉลี่ยรายกิจการ ด้วยการนำคะแนนรวมที่ได้หารด้วยจำนวนเกณฑ์ทั้งหมดในแต่ละด้าน แนวคิดการรายงานความยั่งยืน (sustainability reporting) เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1980-1989 โดยมีรายงานด้านสิ่งแวดล้อม (environmental report) เกิดครั้งแรก หรือเรียกว่า รายงานความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Responsibility Reporting (CRR) or Triple Bottom Line (TBL) Reporting) โดย Elkington (1998) ได้พัฒนา Triple Bottom Line เน้นการนำเสนอความยั่งยืนในสามประเด็นคือ กำไรหรือด้านเศรษฐกิจ (economic) คน หรือด้านสังคม (social) และสิ่งแวดล้อม (environmental) กิจการที่ให้ความสนใจกับประเด็นเหล่านี้จะมีการรายงานความยั่งยืนสามด้านนี้เพื่อแสดงถึงพันธกิจของกิจการต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่หลากหลาย โดย GRI (2011) ดังนั้นตัวแปรดังกล่าวจึงมีความเหมาะสม ส่วนตัวแปรตามคือผลประกอบการของกิจการรวบรวมจากรายงานประจำปีในช่วงเวลาเดียวกันกับข้อมูลความยั่งยืน ได้แก่ ยอดขาย (ล้านบาท) อัตรากำไรขั้นต้น (%) อัตรากำไรสุทธิ (%) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (%) และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (%) โดยตัวแปรเหล่านี้มีการนำมาใช้ในงานวิจัยในอดีต (Khavesh, Nikhasemi, Haque, and Yousefi, 2012; UNEP and Sustain SustainAbility, 2001; Jacob, Singhal and Subramanian, 2008; Khavesh, Nikhasemi, Haque, and Yousefi, 2012; Iliemena, Amedu and Uagbale-Ekatah, 2023; Hardi and Chairina, 2019; Gatimbu and Wabwire, 2016)

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยใช้สถิติพื้นฐานเพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลที่ทำการศึกษา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ข้อมูลสูงสุด ต่ำสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติอ้างอิงได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา และใช้การวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุปัจจัยเพื่อทดสอบผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลต่อผลการดำเนินงาน โดยมีตัวแบบในการวิเคราะห์ 5 ตัวแบบ ดังนี้

ตัวแบบที่ 1 ผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนต่อยอดขาย

$$\text{Sales} = a + b_1(\text{GRI200}) + b_2(\text{GRI300}) + b_3(\text{GRI400}) + e$$

ตัวแบบที่ 2 ผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนต่อยอดขาย

$$\text{GPM} = a + b_1(\text{GRI200}) + b_2(\text{GRI300}) + b_3(\text{GRI400}) + e$$

ตัวแบบที่ 3 ผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนต่ออัตรากำไรสุทธิ

$$\text{NPM} = a + b_1(\text{GRI200}) + b_2(\text{GRI300}) + b_3(\text{GRI400}) + e$$

ตัวแบบที่ 4 ผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์

$$\text{ROA} = a + b_1(\text{GRI200}) + b_2(\text{GRI300}) + b_3(\text{GRI400}) + e$$

ตัวแบบที่ 5 ผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนต่ออัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

$$\text{ROE} = a + b_1(\text{GRI200}) + b_2(\text{GRI300}) + b_3(\text{GRI400}) + e$$

โดย Sales = ยอดขาย (ล้านบาท)
 GPM = อัตรากำไรขั้นต้น คำนวณ จาก กำไรขั้นต้นหารด้วย ยอดขายสุทธิ
 NPM = อัตรากำไรสุทธิ คำนวณจาก กำไรสุทธิหารด้วย ยอดขายสุทธิ
 ROA = ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ คำนวณจาก กำไรสุทธิหารด้วยสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ย
 ROE = ผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น คำนวณ จากกำไรสุทธิหารส่วนของผู้ถือหุ้นถาวรเฉลี่ย
 GRI200 = ระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ
 GRI300 = ระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม
 GRI400 = ระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านสังคม
 e = ค่าความคลาดเคลื่อนของโมเดลการทดสอบ

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

การเปิดเผย	ด้านเศรษฐกิจ (GRI200)		ด้านสิ่งแวดล้อม(GRI300)		ด้านสังคม (GRI400)	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
เปิด	715	99.83	460	64.25	681	95.53
ไม่เปิด	1	0.17	256	35.75	32	4.47
รวม	716	100	716	100	716	100

ตารางที่ 1 ความถี่ และร้อยละของจำนวนกิจการที่เปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน

จากตารางที่ 1 นักวิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่สมบูรณ์ได้ปีละ 716 กิจการ ในช่วงระยะเวลาสามปีพบว่า จำนวนกิจการที่เปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมมีความสอดคล้องกัน คือ กิจการส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลเศรษฐกิจ คิดเป็นร้อยละ 99.83 รองลงมาคือ ด้านสังคม ร้อยละ 95.53 และลำดับสุดท้ายคือ ด้านสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 64.50 ส่วนค่าเฉลี่ยของระดับการเปิดเผยด้านต่างๆ แสดงในตารางที่ 2

ค่าสถิติ	คะแนนการเปิดเผย (คะแนนเฉลี่ยเต็ม 1)		
	ด้านเศรษฐกิจ (GRI200)	ด้านสิ่งแวดล้อม (GRI300)	ด้านสังคม (GRI400)
Max	1.00	1.00	1.00
Min	0.00	0.00	0.00
Average	0.53	0.35	0.43
Standard deviation	0.19	0.25	0.20

ตารางที่ 2 คะแนนระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน

จากตารางที่ 2 พบว่า กิจการในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีคะแนนระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคมที่ระดับสูงสุดที่ 1.00 หรือร้อยละ 100 โดยมีการเปิดเผยครบทุกด้านตามเกณฑ์ที่กำหนด บางกิจการไม่มีการเปิดเผยข้อมูล โดยคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านเศรษฐกิจ

โดยมีคะแนนที่ 0.53 คะแนน รองลงมาด้านสังคมที่ 0.43 คะแนน และมีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

ส่วนที่ 2 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ก่อนทดสอบสมมติฐานการวิจัย นักวิจัยได้วิเคราะห์ความเหมาะสมของข้อมูล โดยการใช้ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน เพื่อทดสอบว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงหรือไม่ ผลการคำนวณสรุปได้ดังตารางที่ 3

ตัวแปร	GRI200	GRI300	GRI400	Sales log	ROE	ROA	NPM
GRI200	1						
GRI300	0.290**	1					
GRI400	0.560**	0.521**	1				
Sales log	-0.014	0.182**	0.059**	1			
ROE	0.012	0.056*	0.037	-0.081**	1		
ROA	0.037	0.071**	0.025	-0.184**	0.722**	1	
NPM	0.003	0.061**	0.005	0.033	0.363**	0.439**	1
GPM	0.056*	0.054*	0.041	-0.346**	0.391**	0.515**	0.265**

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

ตารางที่ 3 ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

จากตารางที่ 3 พบว่าระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ (GRI200) กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (GRI300) และระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านสังคม (GRI400) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกัน โดยมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง 0.290-0.561 ค่าดังกล่าวต่ำกว่าระดับ 0.90 ทำให้ไม่เกิดปัญหา Multicollinearity (Hair et al., 2014) นอกจากนี้ยังสามารถดูได้จากค่า Tolerance และค่า Variance Inflation Factor ดังแสดงในตารางที่ 4 โดยพบว่าผ่านเงื่อนไข จึงสามารถนำมาวิเคราะห์สมการความถดถอยต่อไปได้ นอกจากนี้ระดับการเปิดเผยความยั่งยืน แต่ละตัวมีความสัมพันธ์กับผลประกอบการด้านบัญชี เช่น ระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตรากำไรขั้นต้นต่อยอดขาย (0.056) เพียงด้านเดียว ระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (GRI300) มีความสัมพันธ์กับผลประกอบการด้านบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทุกตัวแปร ได้แก่ ยอดขาย (Sales) อัตรากำไรขั้นต้นต่อยอดขาย (GPM) อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขาย (NPM) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) และอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) และระดับการการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านสังคม (GRI400) มีความสัมพันธ์กับยอดขายเพียงด้านเดียว โดยทุกคู่ที่กล่าวมามีระดับนัยสำคัญที่ 0.01 ส่วนผลการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุปัจจัยเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย แสดงดังตารางที่ 4

ยอดขาย	B	Std. Error	Beta	t-value	P-value	Tolerance	VIF
ค่าคงที่	3.267	0.061		53.693	0.000**		
GRI200	0.304	0.115	0.069	2.635	0.008**	0.685	1.460
GRI300	0.666	0.082	0.207	8.114	0.000**	0.727	1.376
GRI400	-0.038	0.118	-0.010	-0.326	0.322	0.545	1.835
Years					ไม่มีผล	0.742	1.348
F = 16.084/Sig. F=0.000/R = 0.195/R Square = 0.038/Adjusted R Square=0.036/ Dubin-Watson = 1.92							
อัตรากำไรขั้นต้น	B	Std. Error	Beta	t-value	P-value	Tolerance	VIF
ค่าคงที่	25.583	2.416		10.589	0.000**		
GRI200	8.396	4.584	0.049	1.832	0.033*	0.685	1.460
GRI300	6.030	3.261	0.048	1.849	0.032*	0.727	1.376
GRI400	-1.706	4.674	-0.011	-0.365	0.305	0.545	1.835
Years					ไม่มีผล	0.742	1.348
F = 2.613/Sig. F=0.023/R = 0.008/R Square = 0.006/Adjusted R Square=0.004/Dubin-Watson = 1.99							
กำไรสุทธิ	B	Std. Error	Beta	t-value	P-value	Tolerance	VIF
ค่าคงที่	5.713	1.602		3.567	0.000**		
GRI200	3.613	3.039	0.032	1.189	0.235	0.685	1.460
GRI300	6.925	2.162	0.083	3.203	0.001**	0.727	1.376
GRI400	-3.505	3.099	-0.034	-1.131	0.258	0.545	1.835
Years					ไม่มีผล	0.742	1.348
F = 2.613/Sig. F=0.023/R = 0.007/R Square = 0.006/Adjusted R Square=0.003/Dubin-Watson = 2.009							
ด้าน ROA	B	Std. Error	Beta	t-value	P-value	Tolerance	VIF
ค่าคงที่	5.713	1.602		3.567	0.000**		
GRI200	3.613	3.039	0.032	1.189	0.212	0.685	1.460
GRI300	6.925	2.162	0.083	3.203	0.000**	0.727	1.376
GRI400	-3.505	3.099	-0.034	-1.131	0.129	0.545	1.835
Years					ไม่มีผล	0.742	1.348
F = 4.874/Sig. F = 0.000/R = 0.109/R Square = 0.012/Adjusted R square=0.009/Dubin-Watson = 1.99							

ด้าน ROE	B	Std. Error	Beta	t-value	P-value	Tolerance	VIF
ค่าคงที่	5.324	2.589		2.056	0.020*		
GRI200	-2.363	4.913	-0.013	-0.481	0.316	0.685	1.460
GRI300	7.027	3.495	0.052	2.011	0.022*	0.727	1.376
GRI400	2.967	5.009	0.018	0.592	0.277	0.545	1.835
Years					ไม่มีผล	0.742	1.348

F = 2.054/Sig. F=0.034/R = 0.064/R Square = 0.005/Adjusted R Square=0.003/Dubin-Watson = 1.99

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบระดับการเปิดเผยด้านความยั่งยืนกับผลประกอบการของกิจการแบบ

Pooled OLS **. significant at the 0.01 level (1-tailed) *.significant at the 0.05 level (1-tailed).

งานวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์ความถดถอยพหุปัจจัยแบบ Pooled OLS (ordinary least squares) เพื่อการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของข้อมูลแบบพหุแนล มีสมมติฐานหลักอยู่ว่าจุดตัดและความชัน ต้องมีค่าเท่ากันทุกประการในข้อมูลภาคตัดขวาง จากตารางข้างต้นพบว่า ค่า Tolerance และ ค่า VIF อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด คือ มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.10 และไม่เกิน 10 ตามลำดับ ทำให้ไม่เกิดปัญหา multicollinearity (Hair et al., 2014; มนตรี พิริยะกุล, 2560) ค่า Dubin-Watson ต่ำกว่า 2.5 ของทุกโมเดลแสดงว่า ไม่เกิดปัญหา Autocorrelation คือสถานการณ์ที่ error term ไม่เป็นอิสระต่อกันในระหว่างเวลา โดยเราจะตรวจสอบกับข้อมูลที่เป็นอนุกรมเวลาเท่านั้น (มนตรี พิริยะกุล, 2560)

จากตารางที่ 4 พบว่า ระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ (GRI200) มีผลกระทบเชิงบวกกับยอดขาย ระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (GRI300) มีผลกระทบเชิงบวกกับยอดขายอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.00 โดยการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนสามารถอธิบายการผันแปรของยอดขายได้ร้อยละ 3.8 ทำให้ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 1

ในด้านอัตรากำไรขั้นต้นพบว่า ระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ (GRI200) มีผลกระทบเชิงบวกกับกำไรขั้นต้น และระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (GRI300) มีผลกระทบเชิงบวกกับกำไรขั้นต้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนสามารถอธิบายการผันแปรของกำไรขั้นต้นได้เพียงร้อยละ 0.40 ทำให้ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 2

ในด้านกำไรสุทธิพบว่า มีเพียงระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (GRI300) ที่มีผลกระทบเชิงบวกกับกำไรสุทธิอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนสามารถอธิบายการผันแปรของกำไรสุทธิได้เพียงร้อยละ 0.30 ทำให้ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 3

ในด้านอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์พบว่า มีเพียงระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (GRI300) ที่มีผลกระทบเชิงบวกกับกำไรสุทธิอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนสามารถอธิบายการผันแปรของกำไรสุทธิได้เพียงร้อยละ 0.90 ทำให้ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 4

มีเพียงระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (GRI300) ที่มีผลกระทบเชิงบวกกับกำไรสุทธิอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนสามารถอธิบายการผันแปรของกำไรสุทธิได้เพียงร้อยละ 0.30 ทำให้ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 5

ส่วนระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านสังคม (GRI400) ไม่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงผลประกอบการด้านบัญชีตัวใดเลย นอกจากนี้พบว่าระยะเวลาไม่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของ

ผลการดำเนินงานของกิจการ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงของผลการดำเนินงานในช่วงเวลาที่ศึกษาจึงเป็นผลมาจากตัวแปรอิสระที่ทำการศึกษา อย่างไรก็ตามความสามารถในการอธิบายการผันแปรของผลการดำเนินงานของแต่ละโมเดลยังอยู่ในระดับต่ำ

การอภิปรายผล

จากการศึกษาข้างต้น ได้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนกับผลประกอบการ การเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนครอบคลุมด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม ด้านผลประกอบการได้แก่ ผลประกอบการด้านบัญชี สำหรับผลกระทบของระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของกิจการ โดยเฉพาะระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (GRI300) ที่มีผลกระทบเชิงบวกกับผลการดำเนินงานทุกด้าน แสดงว่า ผู้มีส่วนได้เสียให้ความสำคัญกับรายงานความยั่งยืนในประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ส่วนการเปิดเผยความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจมีผลกระทบเชิงบวกต่อยอดขายเท่านั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hardi and Chairina (2019) ที่ได้ทำการตรวจสอบผลกระทบของการเปิดเผยเพื่อรายงานความยั่งยืนต่อผลการดำเนินงานผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ (economic dimension disclosure) มีผลกระทบเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานด้านการเงิน เหตุผลที่เป็นไปได้ เช่น นักลงทุนสามารถนำข้อมูลที่กิจการเปิดเผยไปใช้ประกอบการลงทุนได้ทันที ทำให้เป็นผลดีต่อธุรกิจ

งานวิจัยนี้พบว่าระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (GRI300) มีผลกระทบเชิงบวกกับยอดขาย อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสอดคล้องกับผลการวิจัยในอดีตที่ให้ผลไปในทิศทางเดียวกัน เช่น Jacob, Singhal and Subramanian (2008) Khavesh, Nikhasemi, Haque, and Yousefi (2012) พบว่า การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี นำไปสู่การสนับสนุนทางธุรกิจในรูปของยอดขายที่เพิ่มขึ้น เช่นเดียวกับ Wasara and Ganda (2019) ที่พบว่า ผลการวิจัยพบว่าการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม (environmental disclosure) ส่งผลทางลบต่อผลตอบแทนจากการลงทุนในสินทรัพย์ หรืองานวิจัยของ Gatimbu K.K and Wabwire (2016) ที่พบว่า การเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และการสื่อสารเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมออกไปแก่ผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้สังคมเกิดการยอมรับ เพื่อท้ายที่สุดจะส่งผลให้ผู้ถือหุ้นได้รับประโยชน์ สอดคล้องกับงานวิจัยในประเทศไทยของ ชุติมา นาคงาม (2561) ที่พบว่า ระดับการเปิดเผยรายงานความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (การประเมินสภาพแวดล้อม ผู้จัดการจำหน่าย) ส่งผลทางบวกต่อยอดขาย อัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น แม้ว่างานวิจัยที่นำมาเปรียบเทียบส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาในตลาดหลักทรัพย์ต่างประเทศแต่ให้ผลสอดคล้องกัน แสดงว่า วัฒนธรรมความแตกต่างไม่มีผลต่อการรับรู้ถึงความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม

จากผลการวิจัย ชี้ให้เห็นว่ากิจการควรจะทำให้ความสำคัญกับการจัดการสิ่งแวดล้อม วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในธุรกิจได้ละเอียดแล้วแก้ไขให้ดีขึ้น เพื่อจะทำให้ต้นทุนลดลง ประหยัดทรัพยากรและเพิ่มโอกาสทางการตลาด ผ่านการสื่อสารผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมต่อผู้มีส่วนได้เสียด้วยความโปร่งใส ทำให้ได้รับความน่าเชื่อถือเพราะการตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง และท้ายที่สุดทำให้ผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นได้ ต่างจากระบบบัญชีเดิมที่จะรวมค่าใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อมไว้ในค่าใช้จ่ายการผลิต ทำให้มีข้อจำกัดในการวิเคราะห์ สอดคล้องกับหลักทฤษฎีความชอบธรรมและผู้มีส่วนได้เสีย

ส่วนการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านสังคมพบว่าไม่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของกิจการ ผลการวิจัยนี้ขัดแย้งกับ Iliemena, Amedu and Uagbale-Ekatah (2023) ที่พบว่า การเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมมีผลกระทบทางบวกต่ออัตรากำไรขั้นต้น Wasara and Ganda (2019) พบว่าการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (social disclosure) ส่งผลทางบวกต่อผลตอบแทนจากการลงทุน ภัณฑิรา มณีไพรัตน์ (2562) พบว่าการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (ด้านการกำกับดูแลองค์กร) มีผลกระทบเชิงบวกต่อผลตอบแทนผู้ถือหุ้น จากผลการวิจัยนี้อาจเป็นไปได้ว่า นักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยยังให้ความสำคัญกับการใช้ข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุนในระดับน้อยอยู่ เนื่องจากอาจมองว่าเป็นเรื่องปกติที่ธุรกิจจะต้องให้ความสำคัญกับการทำธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อเพื่อนมนุษย์ มีการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรมหรือช่วยเหลือสังคมตามความจำเป็น

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับทฤษฎีความชอบธรรมและทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย กล่าวคือ กิจการที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน เพื่อสื่อสารกับสังคมได้รับทราบเกี่ยวกับความทำธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ เพราะได้รับแรงกดดันจากผู้มีส่วนได้เสีย ไม่เพียงบริษัทขนาดใหญ่ที่ถูกเรียกร้องให้เปิดเผยข้อมูล บริษัทเล็กในฐานะคู่ค้าในห่วงโซ่อุปทานมีส่วนสำคัญช่วยสนับสนุนข้อมูลบริษัทใหญ่ด้านผลการดำเนินงานที่สามารถส่งผลกระทบต่อความยั่งยืน การเปิดเผยข้อมูลเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางธุรกิจและเป็นความได้เปรียบทางธุรกิจ การรายงานความยั่งยืนจึงเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ใช้สื่อสารผลการดำเนินงานให้ผู้มีส่วนได้ช่วยให้คณะกรรมการและผู้บริหารมั่นใจว่าการดำเนินงานเพื่อพัฒนาความยั่งยืนของบริษัทจะได้รับการตอบสนอง ช่วยระบุประเด็นสำคัญที่มีความเสี่ยงสูง การมองหาโอกาสทางธุรกิจ วิธีประเมินผลการปฏิบัติงาน วิธีมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้เสีย และวิธีปรับปรุงชื่อเสียงของบริษัท ทำให้นำไปสู่ผลการดำเนินงานที่ดีได้ และจากผลการวิจัยพบว่า การรายงานความยั่งยืนโดยเฉพาะประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม สามารถสื่อสารผลการดำเนินงานไปยังผู้มีส่วนได้เสียได้อย่างมีนัยสำคัญ

จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้มีส่วนได้เสียในประเทศไทยการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม มีความสำคัญอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงผลการดำเนินงานของกิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อาจเป็นไปได้ว่าผู้มีส่วนได้เสียตื่นตัวกับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นสัญญาณที่ดีที่จะส่งเสริมให้บริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหันมาให้ความสำคัญกับการเปิดเผยรายงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานกำกับดูแล รวมถึงสภาวิชาชีพบัญชีควรให้แรงพัฒนารอบการรายงานทางการเงินเพื่อการพัฒนายั่งยืนอันจะเป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพบัญชีต่อไป อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยยังมีข้อจำกัด คือ จากการศึกษาพบว่ามีการเปิดเผยความยั่งยืน บางด้านที่ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของกิจการ อาจเป็นไปได้ว่า เป็นการศึกษาเพียงระยะเวลาสามปี ทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ผลกระทบได้อย่างชัดเจนพอ ประเด็นนี้ Mullen (1997) พบว่ากิจกรรมการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมจะส่งผลถึงผลการดำเนินงานขององค์กรในระยะยาว การดำเนินกิจกรรมเพียงระยะเวลานั้นๆ อาจจะไม่เห็นผลชัดเจน อนึ่งตัววัดผลการดำเนินงานที่ใช้เป็นตัววัดผลด้านการเงินที่เน้นวัดผลในระยะสั้นมากกว่าระยะยาว และการวัดความยั่งยืนสามารถทำได้หลายแบบ ดังนั้นการศึกษาในอนาคตควรมุ่งประเด็นเหล่านี้มาพิจารณาต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ นำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการบริหารงานด้านความยั่งยืนโดยอิงจากผลการวิจัย เช่น ควรพัฒนาฐานข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบมากขึ้น เพราะข้อมูลส่วนนี้มีความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลที่ส่งผลกระทบต่อผลประกอบการด้านบัญชีในทุกด้าน ถ้ากิจการมีฐานข้อมูลที่ดีและเอื้อประโยชน์ต่อการเปิดเผยที่ครบถ้วน

2. นักลงทุนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนตัดสินใจลงทุนกับบริษัทจดทะเบียนที่มีการเปิดเผยข้อมูลด้านความยั่งยืน เพราะข้อมูลดังกล่าวส่งผลต่อยอดขายและความสามารถในการทำกำไรของกิจการได้ แต่ควรพิจารณาข้อมูลอื่นเพื่อประกอบการตัดสินใจด้วย

3. หน่วยงานกำกับดูแล เช่น ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยควรส่งเสริมและสนับสนุนการเปิดเผยข้อมูลด้านความยั่งยืน เช่น การพัฒนาเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล หรือการถ่ายทอดความรู้แก่บริษัทจดทะเบียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนมีแนวทางในการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นระบบอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งถัดไป

1. ข้อมูลเกี่ยวกับความยั่งยืนสามารถวัดได้หลายมิติ งานวิจัยนี้วัดผลการดำเนินงานด้านความยั่งยืนผ่านระดับการเปิดเผยข้อมูลเป็นการวัดผลดำเนินงานในภาพรวมของกิจการ งานวิจัยในอนาคตควรพัฒนาตัวชี้วัดผลดำเนินงานด้านความยั่งยืนใหม่ๆ เช่น กลยุทธ์ด้านความยั่งยืน หรือ มีการเพิ่มตัวแปรควบคุม เพื่อให้การประมวลผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. การวัดผลกระทบของระดับการเปิดเผยข้อมูลสามารถทำได้หลายแบบ งานวิจัยนี้เป็นการศึกษานำร่อง จึงใช้เฉพาะตัวแปรผลประกอบการด้านบัญชีเท่านั้น งานวิจัยในอนาคตอาจจะศึกษาผลประกอบการด้านตลาด เช่น ผลตอบแทนจากราคาหลักทรัพย์ หรือผลตอบแทนที่ผิดปกติ มูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจมูลค่าของกิจการ และควรเป็นการศึกษาโดยใช้ข้อมูลหลายๆ ปี เพื่อจะได้เห็นผลกระทบของระดับการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมชัดเจนยิ่งขึ้น

3. ควรทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืน เพราะจากงานวิจัยนี้พบว่าข้อมูลนี้มีบทบาทสำคัญต่อผลการดำเนินงานของกิจการ การทราบสาเหตุที่เป็นตัวขับเคลื่อนการเปิดเผยจะทำให้เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานกำกับดูแลในการกำหนดมาตรการที่สำคัญเพื่อส่งเสริมให้บริษัทในตลาดตระหนักและมีการรายงานข้อมูลความยั่งยืนที่เป็นระบบ

เอกสารอ้างอิง

จันทนา ธนสารบริสุทธิ์ , มนวิภา ผดุงสิทธิ์. (2558). คุณลักษณะของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอไอ.

วารสารวิชาชีพบัญชี, 11(30), 23-40.

ชุตินา นาคงาม. (2561). การศึกษารายงานความยั่งยืนที่ส่งผลกระทบต่อผู้ลงทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ปรินญาโท สาขาการบัญชี, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ฐิติมา กิ่งแก้ว และมนวิภา ผดุงสิทธิ์. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมตามความสมัครใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *งานประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 2 ประจำปี*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ . 1-24.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2561). *บริษัทจดทะเบียนไทยมีพัฒนาการด้านความยั่งยืนโดดเด่นเทียบเคียงกับบริษัทชั้นนำของโลก* [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 7 มกราคม 2564 จาก <https://www.setsustainability.com/download/z198yqajc3p4xm5>
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2561). *CSR คืออะไร*. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 7 มกราคม 2564 จาก <https://www.setsustainability.com/download/1oleg7tkbws4ar>,
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2560). *การเปิดเผยรายงานความยั่งยืน*. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 7 มกราคม 2564 จาก <https://www.setsustainability.com/download/y4zn6uoess7pdtbtv>
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2560). *การเปิดเผยรายงานความยั่งยืน*. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 7 มกราคม 2564 จาก <https://www.setsustainability.com/download/ewnl1otdp3v2r47>
- ปทุมพร หิรัญสาลี. (2557). *การรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการใน 56-1: กรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. ปริญญาบัณชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ภัณชิตรา มณีไพรัตน์. (2562). *อิทธิพลระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลตอบแทนผู้ถือหุ้น: กรณีศึกษาบริษัทที่ได้รับการจัดอันดับธุรกิจด้านการพัฒนาความยั่งยืน*. ปริญญาบัณชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มนตรี พิริยะกุล, (2560). *ข้อตกลงการถดถอยและกระบวนการวิเคราะห์การถดถอย*. *วารสารรวมคำแห่งสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 30(32), 67-81.
- วิชาวีร์ เจตเสานนท์. (2560). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับรางวัลความรับผิดชอบต่อสังคมกับอัตราผลตอบแทนหุ้น กรณีศึกษา SET100*. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการเงิน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศศิ ดิษณะ. (2559). *ผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อม และการควบคุมภายในต่อมูลค่ากิจการ: กรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. ปริญญาบัณชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- Aggarwal, P. (2013). Sustainability reporting and its impact on corporate financial performance: A literature review. *Indian Journal of Commerce and Management Studies*, 4(3), 51.
- Dainiene, R., and Dainiene, L. (2015). A TBL approach based theoretical framework for measuring social innovations. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 213, 275-280.
- de Klerk, M., and de Villiers, C. (2012). The value relevance of corporate responsibility reporting: South African evidence. *Meditari Accountancy Research*, 20(1).
- Deegan, C. (2002). The legitimising effect of social and environmental disclosures: A theoretical foundation Accounting. *Auditing and Accountability Journal*, 15(3): 282–311.

- Dhaliwal, D. S., Li, O. Z., Tsang, A., and Yang, Y. G. (2011). Voluntary non-financial disclosure and the cost of equity capital: The initiation of corporate social responsibility reporting. *The Accounting Review*, 86(1), 59-100.
- Diantimala, Y. (2018). The mediating effect of sustainability disclosure on the relationship between financial performance and firm value. *Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies*, 4(2), 32-48..
- Elkington, J. (1998). *Cannibals with forks. Gabriola Island, BC, Canada*: New Society Publishers.
- Gatimbu K.K and Wabwire, J. M.. (2016). Effect of corporate environmental disclosure on financial performance of firms listed at Nairobi Securities Exchange, Kenya. *International Journal of Sustainability management and Information Technologies*. 2(2), 1-6. doi: 10.11648/j.ijsmi.20160201.11
- Gitman, j. (2007). *Principles of Managerial Finance*. New Dehli, India: Pearson Education.
- Global Reporting Initiative. (2011). G3.1 *Sustainability Reporting Guidelines*. Global Reporting Initiative
- Gray, R., Owen, D. and Adams, C. (2009), "Some theories for social accounting?: A review essay and a tentative pedagogic categorisation of theorisations around social accounting", Freedman, M. and Jaggi, B. (Ed.) *Sustainability, Environmental Performance and Disclosures (Advances in Environmental Accounting and Management, 4, 1-54*.
- Hair, Joseph F., Anderson, Rolph E., and Black, William C. (2014). *Multivariate Data Analysis (Ed. 7th)*. Harlow: Pearson.
- Hardi, E., and Chairina, C. (2019). The effect of sustainability reporting disclosure and its impact on companies financial performance. *Journal of Wetlands Environmental Management*, 7(1), 67-75.
- Iliemena, R. O., Amedu, M. J. A., and Uagbale-Ekatah, R. E. (2023). Empirical examination of sustainability reporting, return on capital employed and gross profit margin. *European Journal of Sustainable Development Research*, 7(1), 1-14. <https://doi.org/10.29333/ejosdr/12539>
- Jacobs, Brian W., Vinod R. Singhal and Ravi Subramanian. (2008). "An Empirical Investigation of Environmental Performance and the Market Value of the Firm." College of Management. Georgia Institute of Technology.
- Jacob Hörisch, Schaltegger, S and Freeman, R. E. (2020). Integrating stakeholder theory and sustainability accounting: A conceptual synthesis. *Journal of Cleaner Production*, 275.
- Khavesh, A., Nikhasemi, S. R., Haque, A., and Yousefi, A. (2012). Voluntary sustainability disclosure, revenue, and shareholders wealth-a perspective from Singaporean companies. *Business Management Dynamics*, 1(9), 06-12.

- Patten, D.M. (1992), “Intra-industry environmental disclosures in response to the Alaskan oil spill: a note on legitimacy theory”, *Accounting, Organizations and Society*, 17(5), 471-475.
- Roberts, R.W. (1992). Determinants of corporate social responsibility disclosure: an application of Stakeholder Theory. *Accounting, Organizations and Society*, 17, 595-612. [http://dx.doi.org/10.1016/0361-3682\(92\)90015-K](http://dx.doi.org/10.1016/0361-3682(92)90015-K).
- Sampong, F., Song, N., Boahene, K. O., and Wadie, K. A. (2018). Disclosure of CSR performance and firm value: New evidence from South Africa on the basis of the GRI guidelines for sustainability disclosure. *Sustainability*, 10(12), 4518.
- Schaltegger, S., and Hörisch, J. (2017). In search of the dominant rationale in sustainability management: legitimacy-or profit-seeking?. *Journal of Business Ethics*, 145(2), 259-276.
- Suchman, M.C. (1995), “Managing legitimacy: strategic and institutional approaches”, *Academy of Management Review*, 20(3), 571-610.
- SustainAbility, UNEP (2001), “*Uncovering the business case for corporate sustainability*”. Buried Treasure.
- Warren, J., and Thomsen, M. (2012). *The case for corporate responsibility reporting: valuing and communicating the intangibles*. White Paper. VT: OneReport, Inc.
- Wasara, T. M., and Ganda, F. (2019). The relationship between corporate sustainability disclosure and firm financial performance in Johannesburg Stock Exchange (JSE) listed mining companies. *Sustainability*, 11(16), 4496.
- World Business Council for Sustainable Development. (2002, February). *The business case for sustainable development. Switzerland*. Retrieved from <http://www.wbcsd.ch/DocRoot/rZNj49UF0okxGvdLfDte/business-case.pdf>.
- Zyznarska-Dworczak, B. (2018). Legitimacy Theory in Management Accounting Research. *Problem Zarządzania*, 16(1), 195-203.